מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות שישה אמצעים אומנותיים: דימוי, האנשה, מטאפורה, חזרה, ניגוד וסמל
- להסביר מה כל אמצעי מוסיף לטקסט
- לתרגל כתיבה יוצרת עם שימוש מודע באמצעים אומנותיים

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – חלק א' - זיהוי אמצעים אומנותיים

1. א – דימוי
2. ב – האנשה
3. ג – מטאפורה
4. א – חזרה
5. ג – ניגוד
6. ג – סמל

חלק ב' – חלק ב' - נכון או לא נכון

1. נכון – זהו המאפיין המרכזי של דימוי
2. נכון – זו ההגדרה של האנשה
3. לא נכון – במטאפורה אין מילת השוואה, ההשוואה ישירה
4. נכון – חזרה משמשת להדגשה
5. לא נכון – ניגוד הוא הצגה של דברים מנוגדים

חלק ג' – חלק ג' - השלמת מילים

1. כ
2. סמל
3. חזרה
4. האנשה

חלק ד' – חלק ד' - התאמה בין אמצעי להגדרה

- 1 – ג (השוואה בעזרת המילה כמו או כ-)
- 2 – ד (השוואה ישירה בלי מילת השוואה)
- 3 – ו (תכונות אדם לחפץ או לבעל חיים)
- 4 – ה (חזרה על מילה או צליל להדגשה)
- 5 – ב (הצגת שני דברים מנוגדים)
- 6 – א (חפץ המייצג רעיון גדול יותר)

חלק ה' – חלק ה' - הסבר קצר

1. מטאפורה - מבטאת קרירות רגשית וחוסר תחושה
2. תקווה או התמדה, כי הוא ממשיך לדלוק למרות הקשיים

חלק ו' – חלק ו' - כתיבה יוצרת

1. בודקים שהדימוי כולל מילת השוואה ושהניגוד מציג שני דברים מנוגדים בבירור
2. בודקים זיהוי ברור של החפץ כסמל, שימוש בחזרה, ולשון תקנית ומקורית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי כולל מילת השוואה, מטאפורה לא
- דוגמה שבה חפץ או בעל חיים מקבלים תכונת אדם
- ניגוד מדגיש הבדל בין שני מצבים או רגשות ומחזק את ההבנה שלהם

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא את המשפטים בקול לפני המענה כדי לחזק הבנה שמיעתית
- מומלץ לעבור על חלק ד׳ (ההתאמה) במליאה לפני המעבר לכתיבה היוצרת
- בחלק הפתוח כדאי להדגיש שהציון מלא רק כשיש גם זיהוי, גם ציטוט וגם הסבר

דף תרגול: אמצעים אומנותיים

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה תתרגלו זיהוי והסבר של שישה אמצעים אומנותיים מרכזיים הנלמדים בבית הספר: דימוי, האנשה, מטאפורה, חזרה, ניגוד וסמל.

1 חלק א' – חלק א' – זיהוי אמצעים אומנותיים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. "השלג כיסה את הגג כמו שמיכה לבנה."

א) דימוי ב) מטאפורה ג) ניגוד ד) חזרה

2. "הרוח לחשה סודות באוזני העצים."

א) סמל ב) האנשה ג) דימוי ד) ניגוד

3. "לבה של אמא הוא ים של אהבה."

א) דימוי ב) חזרה ג) מטאפורה ד) ניגוד

4. "מהר, מהר, מהר - האוטובוס כבר כאן!"

א) חזרה ב) סמל ג) דימוי ד) האנשה

5. "בפנים חם ונעים, בחוץ קר וסוער."

א) האנשה ב) מטאפורה ג) ניגוד ד) חזרה

6. בסיפור, ילד נוטע עץ קטן ושומר עליו שנים רבות. העץ הופך בסוף לעץ גדול וחזק. העץ הוא...

א) דימוי ב) האנשה ג) סמל ד) ניגוד

2 חלק ב' – חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דימוי כולל בדרך כלל מילת השוואה כמו 'כמו' או 'כ-'.	☐	☐
2	האנשה היא נתינת תכונות אדם לבעל חיים או לחפץ.	☐	☐
3	מטאפורה משווה בין שני דברים בעזרת מילת השוואה.	☐	☐
4	חזרה על מילה או צליל יכולה להדגיש רגש או רעיון.	☐	☐
5	ניגוד הוא הצגה של שני דברים דומים מאוד.	☐	☐

3 חלק ג' – חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. בדימוי משתמשים במילת השוואה כמו 'כמו' או '_____'.

2. כאשר חפץ מייצג רעיון גדול יותר, הוא נקרא _____ .

3. חזרה על אותה מילה פעמים רבות ברצף נקראת _____ .

4. כאשר נותנים לחפץ דומם תכונות אנושיות, זהו _____ .

4 חלק ד' – חלק ד' - התאמה בין אמצעי להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** חפץ המייצג רעיון גדול יותר
2. מטאפורה	___	**ב.** הצגת שני דברים מנוגדים
3. האנשה	___	**ג.** השוואה בעזרת המילה כמו או כ-
4. חזרה	___	**ד.** השוואה ישירה בלי מילת השוואה
5. ניגוד	___	**ה.** חזרה על מילה או צליל להדגשה
6. סמל	___	**ו.** תכונות אדם לחפץ או לבעל חיים

5 חלק ה' – חלק ה' - הסבר קצר

ענו בקצרה.

1. קראו את המשפט: "הלב שלה היה סלע קפוא" איזה אמצעי מופיע כאן ומה הוא מוסיף לתיאור?

2. בסיפור מופיע נר דולק שאינו כבה למרות הרוח החזקה. מה יכול הנר לסמל ולמה?

6 חלק ו' – חלק ו' - כתיבה יוצרת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שני משפטים מקוריים על הנושא 'יום גשם ראשון': משפט אחד עם דימוי ומשפט אחד עם ניגוד. סמנו ליד כל משפט את שם האמצעי.

2. כתבו פסקה קצרה (4-5 משפטים) שבה חפץ אחד הופך לסמל. השתמשו בפסקה גם בחזרה אחת לפחות.

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין דימוי למטאפורה?

תנו דוגמה משלכם להאנשה

איך ניגוד יכול לעזור להבין רגש בטקסט?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 🙁